

**МЕТАФОРА ЯК ПІДҐРУНТЯ
ЕВФЕМІСТИЧНОЇ НОМІНАЦІЇ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ТАБУ
У ВІКТОРІАНСЬКОМУ ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ:
ЛІНГВОКОГНІТИВНИЙ АСПЕКТ**

К.І. Шишкіна (Харків)

У статті розглядається когнітивна операція метафоризації як основа евфемістичної номінації соціокультурних табу у вікторіанському художньому дискурсі. Визначається сутність евфемізації як когнітивного процесу і роль метафори як лінгвокогнітивного механізму утворення значення евфемізму. Розглянуто специфіку утворення значення евфемізмів на позначення соціокультурних табу у вікторіанському художньому дискурсі на основі різних видів метафор, а саме концептуальної метафори, візуальної метафори, а також змішаних метафор.

Ключові слова: візуальна метафора, евфемізм, змішана метафора, значення, концептуальна метафора, метафора подібності, номінація, примарна метафора.

Шишкіна К.И. Метафора как основа эвфемистической номинации социокультурных табу в викторианском художественном дискурсе: лингвокогнитивный аспект. В статье рассматривается когнитивная операция метафоризации как основа эвфемистической номинации социокультурных табу в викторианском художественном дискурсе. Определяется сущность эвфемизации как когнитивного процесса и роль метафоры как лингвокогнитивного механизма создания значения эвфемизма. Рассмотрена специфика создания значения эвфемизмов социокультурных табу в викторианском художественном дискурсе на основе различных видов метафор, а именно концептуальной метафоры, визуальной метафоры, а также смешанной метафоры.

Ключевые слова: визуальная метафора, значение, концептуальная метафора, метафора подобия, номинация, примарная метафора, смешанная метафора, эвфемизм.

Shishkina K.I. Metaphor as a grounding of euphemistic nomination of socio-cultural taboos in Victorian literary discourse: linguocognitive aspect. The paper deals with the cognitive construal of metaphor as a grounding of euphemistic nomination of sociocultural taboos in Victorian literary discourse. The author defines the essence of euphemisation as a cognitive process and the role of metaphor as a linguocognitive mechanism of formation of the euphemistic meaning. The specificity of euphemistic meaning formation in Victorian literary discourse based on different kinds of metaphor such as conceptual metaphor, visual metaphor and mixed metaphor is viewed.

Key words: conceptual metaphor, euphemism, mixed metaphor, nomination, primary metaphor, resemblance metaphor, visual metaphor.

Евфемістична номінація є предметом вивчення різних областей лінгвістики упродовж декількох десятиліть (Л.В. Артюшкіна, Л.А. Баркова, Т.В. Бойко, М.М. Болдирев, О.Ю. Голованова, Г.А. Заварзіна, Б.О. Ларін, О.М. Кацев, К. Allan, К. Burridge, D. Cristal, R. Holder, H. Rawson та інші). Сьогодні увагу науковців привертає дослідження евфемізмів у семантичному, прагматичному, лінгвокогнітивному, гендерному та інших аспектах на матеріалі

різних типів дискурсів. У фокусі уваги цієї наукової розвідки – лінгвокогнітивний механізм метафори як основи евфемістичної номінації соціокультурних табу у вікторіанському художньому дискурсі.

Актуальність цієї наукової розвідки зумовлена зростаючим інтересом до вивчення еволюції значення та застосуванням лінгвокогнітивного підходу до його вивчення як пріоритетного у антропоцентричній парадигмі сучасного гуманітарного знання.

Об'єктом дослідження виступають англійські номінативні одиниці, що евфемістично позначають соціокультурні табу вікторіанської епохи; предметом – лінгвокогнітивний механізм метафоризації, що лежить у підґрунті значення евфемізмів на позначення соціокультурних табу вікторіанства. Матеріалом для дослідження є корпус одиниць евфемістичної номінації соціокультурних табу вікторіанської епохи, укладений методом вибірки з фрагментів вікторіанського художнього дискурсу. Вибір матеріалу дослідження зумовлений тим, що моральний кодекс вікторіанства став причиною виникнення великої кількості табуйованих реалій, пряме називання яких вважалося неприйнятним, що сприяло виникненню в англійській мові тієї епохи безлічі евфемістичних номінацій. У свою чергу, прагнення письменників вікторіанської епохи відтворити реальне життя на сторінках своїх романів спонукало їх дотримуватися штучного коду, в цілому схваленого і прийнятого читачем епохи, що відбивав канони суспільної моралі і залежав від суспільно узгодженої комунікативної поведінки [17].

Мета роботи – розкрити специфіку когнітивної операції метафоризації як основи евфемістичних номінацій соціокультурних табу, що функціонують у вікторіанському художньому дискурсі. Поставлена мета передбачає вирішення таких завдань: 1) дати визначення евфемістичної номінації з точки зору лінгвокогнітивного підходу; 2) розкрити сутність метафори як лінгвокогнітивної операції; 3) установити специфіку метафоризованого значення евфемістичних субститутів на позначення соціокультурних табу, що функціонують у вікторіанському художньому дискурсі.

На відміну від традиційної («об'єктивістської») семантики, яка виходить із положення про те, що значення існує у світі (поза свідомістю індивіда), когнітивний напрям у лінгвістиці бачить у значенні когнітивний феномен, який локалізується на свідомості й визначається особливостями концептуалізації світу індивідом [2, с. 58].

Значення можна подати за допомогою когнітивних структур, що містять різного роду інформацію, пов'язану з тим чи іншим концептом або об'єднанням концептів, що, у свою чергу, створюються у процесі пізнання світу і придбання, накопичення

досвіду [8, с. 8–12]. За такого підходу значення номінативної одиниці розглядається як рефлекс тієї суми знань, яку несе у собі відповідна когнітивна структура. Воно визначається не як закріплення у ньому найсуттєвіших, явних, пов'язаних з предметом ознак, а як знання про світ взагалі, енциклопедичне знання, з урахуванням рухливості і текучості сутностей світу і категорій знання. Уявлення про світ варіативне, воно визначається його суб'єктивно-об'єктивним характером, рухливістю уявлень, варіативністю ознак, суттєвих для класу, а також ступенем розмитості таких ознак [6, с. 507]. Отже, «значення мовних форм слід вивчати як результати обробки інформації, що поступає до людини за усіма чуттєвими каналами» [7, с. 11].

Традиційне розуміння лексичної семантики є важливим етапом осмислення і визначення основних мовних категорій, але лише у руслі лінгвокогнітивного підходу дослідження в області лексичного значення отримують нові ракурси розгляду: когнітивний підхід передбачає вивчення того, як у реальності здійснюється актуалізація значення слова у свідомості носія мови як учасника комунікації, спостерігача і носія досвіду і знання [10].

Евфемізація з когнітивної точки зору постає як механізм формування смислу, в основі якого лежать певні концептуальні механізми і моделі вторинної інтерпретації знання [1, с. 5]. З точки зору лінгвокогнітивного підходу евфемізація – це окремий випадок концептуальної деривації – процес формування нового смислу в результаті певного способу інтерпретації вихідного знання, а евфемізм – один із способів вторинної репрезентації знання у мові [1, с. 5]. Основою евфемізації слугує взаємозв'язок між первинним/вихідним концептом та похідним концептом, репрезентованим одиницею вторинної номінації [1]. Натякаючи на референт, який небажано називати прямо, процес евфемізації, з когнітивної точки зору, полягає у нейтралізації ініціальних негативних характеристик, асоційованих з первинним концептом, що тим самим веде до меліоративізації небажаного референта [3, с. 198].

Говорячи про когнітивні механізми, що лежать в основі евфемістичної номінації, слід відмітити, що більшість евфемістичних стратегій базуються на зміщенні фокусу денотата [11, с. 43]. Так, у процесі евфемізації важлива роль належить когнітивній

операції асоціативної аналогії, дію якої покладено в основу метафори.

Основні ідеї метафори як когнітивної операції розроблені у теорії концептуальної метафори (далі – ТКМ) Дж. Лакофом, М. Джонсоном, М. Тернером, Р. Гіббсом, Є. Світсер та ін.

Згідно ТКМ, **концептуальна метафора** – це односпрямоване (*unidirectional*) мапування, у процесі якого елементи концептуального кореляту (домену-джерела – структури фонових знань, що залучається для порівняння, проєктуються на концептуальні елементи референту (домену-цілі – структури знань, що осмислюється). Метафорична проєкція між доменами отримує мовне відтворення за допомогою метафоричних виразів, що розрізняються за ступенем конвенціональності: стертих метафор, образність яких вже не відчувається, і образних метафор, що мають індивідуальний і творчий характер. У результаті метафоричного мапування висвітлюються (*highlight*) одні аспекти домену-мішені і «затемнюються» (*hide*) інші [16].

Доменці цілі, як правило, абстрактні, дифузні, характеризуються відсутністю чіткого розмежування (EMOTION, TIME, THOUGHT, HUMAN RELATIONSHIPS) і, як наслідок, часто концептуалізуються термінами більш конкретних доменів джерела (HUMAN BODY, ANIMALS, PLANTS, FOOD, FORCES) [15, с. 20]. Природною й логічною основою для розуміння більш абстрактних сутностей термінами більш конкретних слугує людський досвід існування у фізичному й соціальному середовищі, тобто експериментальна/перцептивна база, але при цьому домен-джерело та домен-ціль належать різним поняттєвим просторам, тобто розведені в свідомості [5, с. 36].

За характером домену джерела (в залежності від його об'єму змісту) концептуальні метафори поділяються на онтологічні, структурні та орієнтаційні. *Онтологічна метафора* – це когнітивна операція, в результаті якої домен-мішень осмислюється крізь призму категорій просторової орієнтації (метафора контейнера), у термінах предметів та речовин (наприклад, INFLATIONS are ENTITIES), у номенах людських вчинків, якостей, цілей (метафора персоніфікації) [16]. *Структурні метафори* забезпечують часткове структуруван-

ня домену цілі посередництвом домену джерела, «висвітлюючи» одні сторони поняття і «затемнюючи» інші (так, наприклад, метафорична кореляція СУПЕРЕЧКА є ВІЙНА «висвітлює» змагальний аспект суперечки і «затемнює» інші моменти, пов'язані з комунікативним впливом). *Орієнтаційні метафори* – метафоричні кореляції, в основі яких лежать просторові опозиції ВЕРХ-НИЗ, ВСЕРЕДЕНІ-ЗОВНІ, ПЕРЕДНЯ СТОРОНА-ЗАДНЯ СТОРОНА, ЦЕНТР-ПЕРИФЕРІЯ та ін. (наприклад, HAPPINESS is UP). Так, корелят структурної метафори досить складний, включає цілу низку різноманітних деталей та характеризується складною фреймовою структурою (фрейм розуміємо як структуру даних, призначену для декларативного, рідше процедурного подання стереотипних ситуацій і потенційно реалізовану формами мови [9, с. 289], що організована «навколо» певного концепту і містить основну, типову й потенційно можливу інформацію, асоційовану з тим або іншим концептом [4, с. 16]); корелят онтологічної та орієнтаційної метафори простий, не членується на складові.

Подальші розробки ідеї про метафору як когнітивну операцію дали можливість виокремлення інших типів метафор, а саме – примарної (*primary metaphor*), метафори подібності (*resemblance metaphor*) та іміджевої або візуальної метафори (*image metaphor*) як різновиду метафори подібності.

Так, **примарні метафори** – це особливі приклади метафор, в яких референт і корелят пов'язані один з іншим у межах конкретного сенсорного досвіду, тобто належать одному поняттєвому простору: референтом стає поняття, що є «суб'єктивним відгуком» на сенсорний сигнал, інформація про який подана у кореляті метафори [5, с. 37]. Прикладами примарних метафор є кореляції INTIMACY is CLOSENESS (*I am very close to him*), DESIRE is ITCH (*I am itching to get to the concert*), в яких референт (INTIMACY, DESIRE), на відміну від корелята, не має безпосередньої бази: так, INTIMACY, DESIRE – це афективні стани, у той час коли CLOSENESS, ITCH – фізичні відчуття. Відповідні метафори Дж. Грейді називає примарними в силу того, що в них базові, початкові метафоричні відповідності мають особливий статус, будучи основою для інших, більш складних мета-

форичних концептуалізацій та їхніх мовних означень ([14, с. 81] цит. за [5, с. 37]).

Метафори подібності, на відміну від концептуальних метафор, не мають експериментальної/перцептивної бази, як, наприклад, орієнтаційна концептуальна метафора MORE IS UP, в якій референт і корелят в доменах ЗБІЛЬШЕННЯ КІЛЬКОСТІ і ВЕРТИКАЛЬНЕ ПІДВИЩЕННЯ активуються одночасно, адже корелюють у свідомості людини на основі експериментального/перцептивного досвіду. Прикладом метафори подібності може слугувати кореляція ACHILLES is a LION: люди і тварини мають різний набір якостей, але і перші, і другі можуть бути хоробрими, що й мотивує метафору.

Іміджева (візуальна) метафора є різновидом метафори подібності, в якій основою аналогії слугує фізична подібність між референтом та корелятом. Прикладом іміджевої метафори може слугувати кореляція HAND is a STARFISH, подана метафоричним виразом *her spread hand was a starfish*, оснований на фізичній/візуальній подібності простягнутої руки з морською зіркою.

Якщо метафора виступає підґрунтям евфемістичної субституції, первинний концепт, з яким асоціюються негативні характеристики, виступає цілком метафоричного осмислення термінами домена-джерела, який у свідомості носіїв мови має позитивну оцінку, що приводить до нейтралізації/зниження ступеня пейоративно оцінних компонентів вихідного концепту.

Звернемося до аналізу конкретних фрагментів у вікторіанському художньому дискурсі, в якому функціонують метафоричні евфемістичні номінації на позначення соціокультурних табу.

(1) *The purposeless life was suddenly closed. The careless wanderer's journey had come to an end. What a melancholy record, what a meaningless and unfinished page* (Braddon M.E., Aurora Floyd).

Дискурсивний фрагмент ілюструє, по-перше, функціонування метафоричної евфемістичної номінації на позначення номену «death» *the careless wanderer's journey had come to an end*. «Смерть», як зауважують К. Аллан і К. Барридж [12], – вічне табу; табується, накладається на антецедент через страх перед смертю, невідомість, що вона

таїть у собі. Підґрунтям зазначеного евфемістичного субституту у наведеному прикладі виступає структурна метафора DEATH is A JOURNEY. У силу цієї метафоричної кореляції, заснованої на тривіальному припущенні, що померлої людини більше немає поруч [13, р. 31], смерть людини концептуалізується як «від'їзд» з цього світу. Метафорична кореляція DEATH is A JOURNEY переносить такі атрибути з домену-джерела на домен-ціль, як: акт вмирання – це акт від'їзду; пункт призначення подорожі – це зустріч із Богом у Раю; людина, що померла, – це людина, що встала на певний шлях. Кореляція «пункт призначення у подорожі – зустріч із Богом у Раю» заснована на християнській вірі у радісну зустріч зі Спасителем. Кореляція «людина, що померла, – це людина, що встала на певний шлях» надає уявлення про людину, що рухається, і через це, про таку, що все ще жива (концепт руху у цьому мапуванні вважається важливим, через що концептуальна метафора DEATH is A JOURNEY вважається підрозділом метафори DEATH is MOVEMENT). Отже, у вікторіанському художньому дискурсі знаходимо інші репрезентанти СМЕРТІ як РУХУ:

(2) *They've just a notion, these common folks, of its being a respect to the departed* [Gaskell, E., North and South];

(3) *Charles Evremonde, called Darray had reason to know the usage; he had seen hundreds pass away so* [Dickens Ch., The Tail of Two Cities].

Шляхом заперечення повного припинення руху тіла як неодмінного атрибуту смерті метафорична кореляція DEATH is A JOURNEY імплікує смерть. Саме така репрезентація померлого (у якості живої істоти, що рухається) надає можливість метафоричній кореляції DEATH is A JOURNEY виконувати евфемістичну функцію, а саме концептуалізувати домен DEATH термінами домену з позитивною конотацією JOURNEY [13].

У дискурсивному фрагменті (1) також функціонують евфемістичні субститути *the purposeless life was suddenly closed* та *what a meaningless and unfinished page*, що вербалізують структурну метафору DEATH is A FINISHED BOOK, що є, відповідно, підрозділом метафоричної кореляції LIFE is A BOOK, яка об'єктивується за допомогою мовних метафоричних виразів *my life is an open book*,

new chapter in life, turn over a new leaf in life. Наведені у дискурсивному фрагменті (1) метафоричні евфемістичні номінації, за допомогою яких здійснюється іменування «*раптової смерті*», сигналізують про такі метафоричні кореляції, як: раптова смерть – незакінчена сторінка у книзі; раптова смерть – закрыта книга. Так, концептуальна метафора DEATH is A FINISHED BOOK виконує евфемістичну функцію завдяки концептуалізації смерті термінами домену з нейтральною конотацією FINISHED BOOK.

(4) *The vessel which you freighted with every hope of your heart has gone down* (Braddon M.E., Aurora Floyd).

Дискурсивний фрагмент (4) ілюструє функціонування метафоричного виразу *the vessel which you freighted has gone down*, що репрезентує змішані (*mixed*) метафори – структурну LOVE is A JOURNEY та орієнтаційну FAILURE IN LOVE is LOW і виступає евфемістичною номінацією «кохання» (чуттєва нагота була під забороною у вікторіанську епоху, що спричинило табування номена *love*). На підґрунті структурної метафори LOVE is A JOURNEY «транспортний засіб» (структурний елемент домена-джерела) переноситься на структурний елемент домена-цілі «любобні відносини», причому транспортний засіб імпліцитно репрезентовано номінацією *ship* як назвою найбільш популярного транспортного засобу, що залучається для перетину такої складної місцевості, як море. Невдачу у любовних стосунках героя (*has gone down*) репрезентовано на основі орієнтаційної метафори FAILURE IN LOVE is LOW, що є вторинною (*derived*) метафорою від базового мапування FAILURE is LOW, в основі якого лежить просторова опозиція ВЕРХ-НИЗ. У даному випадку евфемістична функція номінації можлива завдяки концептуалізації домену LOVE термінами домену з позитивною конотацією JOURNEY.

(5) *The twins no longer derive their nourishment from Nature's founts ...* (Dickens Ch., David Copperfield).

У дискурсивному фрагменті (5) метафоричний вираз *derive their nourishment from Nature's founts* виконує функцію евфемістичної заміни і «вуаляє» пряму номінацію «годування груддю» (номінація

містить номен «жіноча груди», що зараховувався до табуваних соматизмів у вікторіанську добу). Метафоричний вираз репрезентує метафоричну кореляцію WOMAN'S BREAST is A FOUNTAIN, що є візуальною метафорою, заснованою на візуальній подібності жіночої груди з фонтаном. Нейтральна конотація номінації *fountain* уможливує, у даному випадку, евфемістичну функцію метафоричного виразу *derive their nourishment from Nature's founts*.

Таким чином, результати аналізу свідчать про те, що формування евфемізмів, які функціонують у вікторіанському художньому дискурсі, засновано, між іншим, на метафорі – когнітивному механізмі проєкції концептуальних елементів кореляту на концептуальні елементи референту. Затемнення одних і висвітлення інших елементів референту, а також залучення доменів з позитивною або нейтральною конотацією в якості референтів метафори уможливають евфемістичний ефект метафоричних виразів у вікторіанському художньому дискурсі. Наведені у роботі дискурсивні фрагменти ілюструють функціонування метафоризованих евфемістичних номінацій, заснованих на концептуальних структурних, орієнтаційних метафорах, змішаних метафорах, а також іміджевій метафорі.

Перспективу дослідження вбачаємо у дослідженні інших типів метафор, що виступають когнітивною основою евфемістичних номінацій у вікторіанському художньому дискурсі, а також інших когнітивних механізмів евфемізації у наведеному типі дискурсу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Болдырев Н.Н. Когнитивный аспект эвфемизации (на материале английского языка) / Н.Н. Болдырев, Ю.В. Алексикова // Вопросы когнитивной лингвистики. – № 2. – 2010. – С. 5–12.
2. Васильева М.О. Метафорична реалізація концепту POLІТИКА в сучасному англомовному політичному дискурсі : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 / М.О. Васильева. – Х., 2008. – 234 с.
3. Васильева М.О. Метонімія як підґрунтя евфемістичної субституції: лінгвокогнітивний аспект (на матеріалі сучасного англомовного художнього дискурсу) / М.О. Васильева // Вісник Харків. нац. ун-ту імені В.Н. Каразіна. Серія «Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов». – Вип. 81. – 2015. – С. 197–204.
4. Дейк Т.А. ван. Язык.

Познание. Коммуникация : сб. трудов / Тойн ван Дейк. – М. : Прогресс, 1989. – 311 с. 5. Жаботинская С.А. Основы теории примарной метафоры / С.А. Жаботинская // Вісник Київ. нац. лінгв. ун-ту. Серія «Філологія». – 2011. – Том 14. – № 1. – С. 35–45. 6. Киселева С.В. Роль когнитивной лингвистики в исследовании многозначных слов / С.В. Киселева // Когнитивные исследования языка. Взаимодействие когнитивных структур. – Вып. 9. – Тамбов : Изд. дом ТГУ им. Г.Р. Державина, 2011. – С. 503–513. 7. Кубрякова Е.С. Семантика в когнитивной лингвистике (о концепте контейнера и формах его объективации в языке) / Е.С. Кубрякова // Изв. АН. Сер. лит. и яз. – 1999. – Т. 58, № 5–6. – С. 3–12. 8. Кубрякова Е.С. Язык и знание: на пути получения знаний о языке: части речи с когнитивной точки зрения. Роль языка в познании мира / Е.С. Кубрякова. – М. : Языки славянской культуры, 2004. – 560 с. 9. Минский М. Фреймы для представления знаний / М. Минский. – М. : Энергия, 1979. – 151 с. 10. Песина С.А. Слово в когнитивном аспекте : монография / С.А. Песина. – М. : Флинта : Наука, 2011. – 344 с. 11. Порохницкая Л.В. Базовые когнитивные механизмы эвфемистической номинации / Л.В. Порохницкая // Вестник Моск. гос. ун-та. – Вып. 21 (627): Когнитивное моделирование семантики разноструктурных единиц языка. – М. : ИПК МГЛУ «Рема», 2011. – С. 43–48. 12. Allan K. Forbidden Words: Taboo and the Censoring of Language / K. Allan, K. Burridge. – Cambridge : Cambridge University Press, 2006. – 314 p. 13. Bultnik B. Metaphors We Die By: Conceptualizations of Death in English and Their Implications for the Theory of Metaphor / B. Bultnik // Antwerp Papers in Linguistics: Antwerp: Universitaire Instelling Antwerp, 1998. – Vol. 94. – P. 13–34. 14. Grady J. A typology of motivation for conceptual metaphor: Correlation vs. resemblance / J. Grady // R.W. Gibbs., G.J. Steen (eds.). *Metaphor in cognitive linguistics*. – Amsterdam : John Benjamins, 1999. – P. 79–100. 15. Kövecses Z. Metaphor: A practical introduction in cognitive linguistics / Zoltan Kövecses. – Oxford and New York : Oxford University Press, 2002. – 304 p. 16. Lakoff G. Metaphors we live by / G. Lakoff, M. Johnson. – Chicago : Chicago University Press, 1980. – 256 p. 17. Pearsall R. The Warm in the Bud: The World of Victorian Sexuality / R. Pearsall. – London : Sutton Publishing, 2009. – 592 p.

REFERENCES

- Allan, K. and Burridge, K. (2006). *Forbidden Words: Taboo and the Censoring of Language*. Cambridge: Cambridge University Press Publ.
- Boldyrev, N.N., and Aleksikova, Yu.V. (2010). Kognitivnyj aspekt jevfemizacii (na materiale anglijskogo jazyka) [Cognitive aspect of euphemisation (case study of English)]. *Voprosy kognitivnoj lingvistiki – Cognitive Linguistics questions*, 2, 5–12 (in Russian)
- Bultnik, B. (1998) Metaphors We Die By: Conceptualizations of Death in English and Their Implications for the Theory of Metaphor. *Antwerp Papers in Linguistics: Antwerp: Universitaire Instelling Antwerp*, 94, 13–34.
- Dejk, T.A. van. (1989). *Jazyk. Poznanie. Kommunikacija : sb. trudov [Language. Cognition. Interaction: collection of works]*. Moscow: Progress Publ. (in Russian)
- Grady, J. (1999). A typology of motivation for conceptual metaphor: Correlation vs. resemblance. In: R.W. Gibbs., G.J. Steen (eds.). *Metaphor in cognitive linguistics*. Amsterdam: John Benjamins, pp. 79–100.
- Kiseleva, S.V. (2011). Rol' kognitivnoj lingvistiki v issledovanii mnogoznachnyh slov [The role of cognitive linguistics in the study of polysemy]. *Kognitivnye issledovanija jazyka. Vzaimodejstvie kognitivnyh struktur – The cognitive study of language. The interaction of cognitive structures*, 9, 503–513 (in Russian)
- Kövecses, Z. (2002). *Metaphor: A Practical Introduction in Cognitive Linguistics*. Oxford and New York: Oxford University Press Publ.
- Kubryakova, E.S. (1999). Semantika v kognitivnoj lingvistike (o koncepte kontejnera i formah ego ob'ektivacii v jazyke) [Semantics in cognitive linguistics (about the concept of container and forms of its realization in language)]. *Izv. AN. Ser. lit. i jaz. – Proceedings of the Academy of Sciences. Series of Literature and Language*, 5-6, 3–12 (in Russian)
- Kubryakova, E.S. (2004). *Jazyk i znanie: na puti poluchenija znanij o jazyke: chasti rechi s kognitivnoj točki zrenija. Rol' jazyka v poznanii mira [Language and cognition: on the way of obtaining knowledge of the language: parts of speech from the cognitive point of view. The role of language in the knowledge*

- of the world*]. Moscow: Jazyki slavjanskoj kul'tury Publ. (in Russian)
- Lakoff, G. and Johnson, M. (1980). *Metaphors We Live By*. Chicago: Chicago University Press Publ.
- Minskij, M. (1979). *Frejmy dlja predstavlenija znanij* [Frames for knowledge presentation]. Moscow: Jenergija Publ. (in Russian)
- Pearsall, R. (2009). *The Warm in the Bud: The World of Victorian Sexuality*. London: Sutton Publ.
- Pesina, S.A. (2011). *Slovo v kognitivnom aspekte* [Word in a cognitive aspect]. Moscow: Flinta : Nauka Publ. (in Russian)
- Porohnickaja, L.V. (2011). Bazovye kognitivnye mehanizmy jevfemisticheskoy nominacii [Basic cognitive mechanisms of euphemistic nomination]. *Vestnik Moskovskogo gosudarstvennogo universiteta – Bulletin of Moscow State University*, 21 (627), 43-48 (in Russian)
- Vasylieva, M.O. (2008). *Metaforijchna realizacija konceptu POLITYKA v suchasnomu angломovnomu politychnomu dyskursi*. Diss. kand. filol. nauk [Metaphoric realization of the concept POLITICS in the present-day English discourse. kand. philol. sci. diss.]. Kharkiv. 234 p. (in Ukrainian)
- Vasylieva, M.O. (2015). Metonimiya yak pidgruntya evfemistychnoyi substytuciyi: lingvokognitivnyj aspekt (na materialy suchasnogo angломovnogo xudozhnogo dyskursu) [Metonymy as a grounding of euphemistic substitution: linguo-cognitive aspect (case study of English)]. *Visnyk Kharkiv. nats. un-tu im. V.N. Karazina. – V.N. Karazin Kharkiv National Univ. Messenger*, 81, 197–204 (in Ukrainian)
- Zhabotinskaja, S.A. (2011). Osnovy teorii primarnoj metafory [Fundamentals of the theory of primary metaphor]. *Visnyk Kyivskogo nacionalnogo lingvistychnogo universytetu – Bulletin of Kyiv National Linguistic University*, 1, 35–45 (in Russian)